

Wybór przyszłego zawodu to jedna z podstawowych, a zarazem najważniejszych decyzji życiowych, jakie są udziałem młodego człowieka. Od podjętej decyzji może zależeć przyszłość naszego ucznia. Zadaniem szkoły jest takie przygotowanie wychowanków, aby w przyszłości mogli pełnić aktywne i satysfakcjonujące role zawodowe w życiu społeczno-gospodarczym kraju. Młodzi ludzie bardzo często wybierając szkołę ponadgimnazjalną kierują się modą, decyzjami rówieśników, jednocześnie nie wiedzą kim chcą być w przyszłości. Zdarza się bardzo często, że wybory gimnazjalistów nie są podyktowane zainteresowaniami, własnymi predyspozycjami a jedynie możliwością dostania się do wybranej szkoły niekiedy nawet dla wygody.

Szkoła poprzez różnorodne swoje działania ma możliwości a także obowiązek wspomagać swojego ucznia w jego wyborach. W Publicznym Gimnazjum nr.1 w Brzegu Dolnym zajęcia z zakresu orientacji zawodowej prowadzone są w niewielkim zakresie. Niekiedy są to lekcje prowadzone w ramach zastępstw doraźnych przez pedagoga szkolnego lub obowiązkowe zajęcia dla klas III gimnazjalnych w Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej – 4-godzinne warsztaty.

Przygotowując się do roli Szkolnego Doradcy Zawodowego w szkole postanowiłam rozpocząć swoje działania od stworzenia Szkolnego Banku Informacji Zawodowej. Wybór jest uzasadniony, ponieważ to informacja jest podstawą wiedzy i służy do podejmowania właściwych decyzji w życiu człowieka.

W związku z dużym zapotrzebowaniem wśród gimnazjalistów na wsparcie w podejmowaniu wyborów, podjęłam się stworzenia i umieszczenia na stronach internetowych www.gim.tvbd.brzegdolny.pl naszego gimnazjum pakietu materiałów, na których uczniowie mogą znaleźć informacje, wskazówki do wykorzystania w podejmowaniu decyzji edukacyjnych.

PLAN TWORZENIA SZKOLNEGO BANKU INFORMACJI

1. Rozpoznanie potrzeb i wiedzy na temat wyboru szkoły ponadgimnazjalnej, wyborów zawodowych.
2. Przeprowadzenie lekcji dotyczącej poradnictwa zawodowego w klasach II i III gimnazjum.
3. Stworzenie strony internetowej.
4. Stworzenie punktu informacyjnego w czytelnicy szkolnej.
5. Ustalenie czasu i miejsca konsultacji indywidualnych z doradcą.

***

Proces rozwoju zawodowego zaczyna się wbrew obiegowym opiniom dość wcześnie, właściwie już od najmłodszych lat. To w jaki sposób kształtują się nasze

---

¹ *Teresa Zygmunt*, nauczyciel wychowania fizycznego w Publicznym Gimnazjum Nr 1 w Brzegu Dolnym.

postawy do pracy, do ludzkich zachowań, wartości, nasze zdolności i umiejętności, które odpowiednio kierowane mają wpływ na osiąganie satysfakcji i zadowolenia z przyszłej pracy. Dlatego im wcześniej rozpocznie się proces orientacji na rozwój zawodowy naszych dzieci, tym efekty satysfakcjonujące dla nich samych dla ich rodziców i środowiska będą większe.

Bardzo ważnym zadaniem dla szkoły jest poznanie w jaki sposób nasze dzieci, uczniowie widzą świat, jaką rolę przypisują sobie a jakie otoczeniu. Jakie posiadają predyspozycje, zdolności, perspektywy i szanse. Kim będą w przyszłości, jaki wybiorą zawód. Czy posiadają orientację na temat możliwości edukacyjnych, rynku pracy, prognozach na przyszłość w tym zakresie.

Zgodnie ze statystyką publiczną piętnastolatek:

- co trzeci – podejmie próbę ukończenia szkoły wyższej;
- co piąty – po ukończeniu szkoły w przyszłości nie znajdzie pracy (a 25% z nich będzie może czekać na swoją pierwszą pracę nawet ponad 24-miesiące);
- co dziesiąty – zakończy swoją edukację po ukończeniu niewiele dającej szkoły zawodowej;
- co piętnasty podejmie swoje najważniejsze decyzje życiowe (wyboru zawodu, szkoły, miejsca pracy);
- co dwudziesty może w swoich wyborach liczyć na specjalistyczną pomoc doradcy zawodowego;
- co trzydziesty – zmuszony będzie w swoim życiu prosić o zasiłek z pomocy społecznej, aby przeżyć;
- co pięćdziesiąty – z powodu braku perspektyw, zacznie pić, ćpać lub nawet kraść;
- co trzysetny – będzie leczony w poradniach odwykowych z powodu nadużywania alkoholu lub innych środków.

Te dane bardzo obrazowo przemawiają do wszystkich, którzy odpowiadają za rozwój i edukację dzieci i młodzieży. Stąd można się zgodzić, że wybór zawodu to jedna z najważniejszych decyzji jakie muszą podejmować młodzi ludzie kreując swoją przyszłość. Aby w tej przyszłości praca była nie tylko źródłem finansowym, ale również spełnieniem marzeń i satysfakcji, inspiracją do podnoszenia kwalifikacji i awansu zawodowego.

Baza Informacji Zawodowej

Na szkolny bank informacji zawodowej składa się:

- strona internetowa,
- teczki o zawodzie,
- punkt informacyjny w bibliotece szkolnej,
- zajęcia warsztatowe w klasie II i III gimnazjum.

Strony internetowe mogą być wykorzystywane przez: uczniów, nauczycieli, rodziców, osoby zainteresowane.

Baza informacji zawodowej obejmuje informacje:

- o zawodach (dokumentacja zawodu, środowisko pracy, czynności, narzędzia, stanowiska, możliwości rozwoju zawodowego, predyspozycje, kwalifikacje),
- o możliwościach kształcenia i przekwalifikowania, przebieg kształcenia, warunki rekrutacji, informacje o egzaminach, o nowej maturze, doksztalcaniu,
- o rynku pracy (prognozy, analizy, strategie, zawody poszukiwane, zawody znikające, wymagania pracodawców),
- inne, np. informacje prawne dla absolwentów.

A oto niektóre materiały i informacje umieszczone na stronie internetowej naszej szkoły:

Drogi Gimnazjalisto!

Zanim zdecydujesz, którą szkołę ponadgimnazjalną wybrać

– zastanów się, pomyśl:

- W jakich dziedzinach jesteś dobry,
- Co Cię interesuje,
- Jaki zawód chciałbyś wykonywać w przyszłości.

ROZWAŻ TO I WÓWCZAS:

1. Urzeczywistniaj swoje marzenia. Konsekwentne dążenie do wyznaczonego celu i pokonywanie kolejnych etapów, da Ci pewność siebie i zapobiegnie niepowodzeniom.
2. Pozwoli Ci to zaplanować swoją przyszłość, swoją karierę zawodową, tzn. ustalić cele i wybrać najodpowiedniejszą drogę do ich realizacji.
3. Jeśli chcesz kierować swoim życiem i karierą zawodową, musisz dokonywać wyborów i brać za nie odpowiedzialność. Musisz się do tego właściwie przygotować.

POSZUKAJ I ZBIERZ INFORMACJE

O SOBIE

- ✓ Jakie masz zainteresowania
- ✓ Jakie masz zdolności i umiejętności
- ✓ Jakie są Twoje możliwości intelektualne i fizyczne
- ✓ Jakie posiadasz cechy osobowościowe
- ✓ Jaki jest Twój stan zdrowia

O SZKOŁACH

- ✓ Typy szkół
- ✓ Wymagania rekrutacyjne
- ✓ Możliwości dalszej edukacji
- ✓ Zajęcia pozalekcyjne danej szkoły
- ✓ Przedmioty nauczane w danej szkole
- ✓ Adresy, dojazd

O ZAWODACH

- ✓ Jaki zdobędziesz zawód
- ✓ Jakie zadania zawodowe będziesz wykonywać w przyszłej pracy
- ✓ Wymagania zdrowotne zawodu
- ✓ Wymagania osobowościowe zawodu

A TERAZ

Zastanów się, która szkoła da Ci najlepsze szanse rozwoju i będzie tą, która pomoże Ci w osiągnięciu Twoich celów i marzeń.

POWODZENIA
Teresa Zygmunt

CZYM JEST ZAWÓD???

„Zawód” można również rozumieć jako system wiadomości, umiejętności i pre-dyspozycji, przypisany danemu człowiekowi. Mówimy „on opanował zawód”, „on ma zawód”. Zawodem też nazywamy różnorodne działania (tak jak i pracę). W końcu, zawodem możemy nazwać wszystko, co jest działaniem niezbędnym dla społeczności i (na skutek podziału pracy) ograniczone fizycznymi i duchowymi możliwościami człowieka, dającym mu możliwości istnienia i rozwoju. Jest jeszcze pojęcie specjalisty. Znaczeniowo jest ono bliskie pojęciu „zawód” i odpowiada różnorodnym strefom pracy w obszarach zawodu. Przecież nie ma obecnie kogoś takiego jak „nauczyciel w ogóle”: jest albo nauczyciel matematyki, albo geografii, itd. To samo można powiedzieć o innych zawodach: lekarz- pediatra, stomatolog, chirurg...; prawnik – adwokat, prokurator, notariusz ...; ślusarz – ślusarz mechaniczny, ślusarz narzędziowy..., itd.

Świat zawodów zmienia się. Ludzie tworzą nowe zawody, łączą je, rozdzielają lub likwidują. W zależności od przedmiotu pracy wszystkie zawody można podzielić na pięć typów:

<CZŁOWIEK-PRZYRODA>

Głównym przedmiotem zainteresowania jest tu przyroda. W tym typie występują takie zawody jak: hodowca roślin, zootechnik, bakteriolog, farmer, hodowca zwierząt, ogrodnik, laborant w ośrodkach doświadczalnych itd. Wśród zawodów <człowiek-przyroda> można wydzielić zawody, których przedmiotem pracy są: organizmy roślinne, organizmy zwierzęce, mikroorganizmy. Przedstawiony podział nie oznacza, że praca człowieka skierowana jest tylko na ukazane wyżej przedmioty. Na przykład hodowcy roślin, pracując w kolektywie wykorzystują różnorodną technikę, zajmują się pytaniami dotyczącymi ekonomicznej oceny pracy. Głównym jednak przedmiotem ich uwagi jest troska o hodowlę roślin.

Przy wyborze zawodów tego typu bardzo ważne jest, aby zwrócić szczególną uwagę na swój stosunek do przyrody: zarówno jako do miejsca odpoczynku, jak i do warsztatu pracy. Jeszcze jeden ważny warunek, który należy brać pod uwagę przy wyborze zawodu. Osobliwości biologicznych obiektów pracy zawierają się tym, że są one złożone, zmienne (rządzą nimi wewnętrzne prawa). I rośliny i zwierzęta, i mikroorganizmy żyją, rosną, rozwijają się, a także chorują, giną. Dlatego pracownik nie tylko powinien wiele o nich wiedzieć, ale również przewidywać zmiany w nich zachodzące.

<CZŁOWIEK-TECHNIKA>

Tutaj głównym, wiodącym przedmiotem pracy są obiekty techniczne (maszyny, mechanizmy), materiały, rodzaje energii.

Zawody w tym obszarze to: rębacz, stolarz, technik-metalurg, inżynier-mechanik, architekt, elektromonter, radiomechanik itp. Oczywiście, praca w tym przypadku skierowana jest nie tylko na technikę, ale na całą dziedzinę obiektów technicznych i ich techniczne właściwości. Wśród zawodów typu <człowiek- technika> można wyodrębnić następujące grupy:

- zawody wydobywcze, eksploatacja gruntów, minerałów;

- **zawody przerobcze z wykorzystaniem niemetalicznych materiałów przemysłowych, wyrobów, półfabrykatów;**
- **zawody związane z produkcją i obróbką metali, montowaniem mechanicznym, montażem maszyn, narzędzi;**
- **zawody remontowe, obsługi maszyn technologicznych, obsługi urządzeń instalacyjnych, środków transportu;**
- **zawody związane z montażem i remontowaniem budynków, konstrukcji;**
- **zawody instalacyjne, montaż przyrządów elektrycznych, aparatów;**
- **zawody związane ze środkami transportu, sprzętem ciężkim;**
- **zawody związane z przeróbką produktów rolno-przemysłowych.**

Przy przeróbce, przekształceniu albo ocenie technicznej obiektów, od pracownika wymaga się dokładności i określonej odpowiedzialności. Ponieważ obiekty techniczne zawsze są wytwarzane przez człowieka, w świecie techniki istnieją szerokie możliwości tworzące postęp oparty na pomysłach, na „twórczości technicznej”. Na równi więc z podejściem twórczym, wymaga się od tej grupy pracowników wysokiej wewnętrznej dyscypliny.

<CZŁOWIEK-CZŁOWIEK>

Tutaj głównym, wiodącym „przedmiotem” pracy są ludzie. Tą grupę reprezentują zawody: lekarz, nauczyciel, psycholog, fryzjer, stylistka, wizażysta, przewodnik, menedżer, kierownik grupy artystycznej i inni. Wśród tej grupy zawodów można wydzielić:

- **zawody związane z nauką i wychowaniem ludzi;**
- **zawody związane z kierowaniem produkcją, kierowaniem zasobami ludzkimi;**
- **zawody związane z obsługą klienta;**
- **zawody związane z informacją i usługami artystycznymi, kierowaniem zespołami artystycznymi, z kulturą i sztuką;**
- **zawody związane z obsługą medyczną**

Dla osiągnięcia sukcesu w tych zawodach niezbędne jest nauczenie się nawiązywania i podtrzymywania kontaktów między ludźmi, rozumienia ludzi, negocjowania, a także opanowanie wiadomości z zakresu niektórych obszarów produkcji, nauki, sztuki. Krótki zarys cech osobowościowych, które są ważne przy tego rodzaju zawodach może wyglądać następująco:

- **pogodny nastrój w procesie pracy z ludźmi;**
- **umiejętności komunikacyjne;**
- **pomysłowość, otwartość;**
- **umiejętność szybkiej reakcji w stosunkach między ludzkich;**
- **umiejętności znalezienia wspólnego języka w kontaktach międzyludzkich.**

<CZŁOWIEK- SYSTEMY ZNAKÓW>

Głównym, wiodącym przedmiotem pracy są tutaj umowne znaki, cyfry, kody, istniejące i sztuczne języki.

Zawody reprezentujące tą grupę to: tłumacz, kreślarz, inżynier, topograf, sekretarka-maszynistka, programista, itp. Zawody typu <człowiek systemy znaków> występują w takich grupach jak:

- zawody związane z opracowaniem dokumentów, biurowością, analizą tekstów i ich przekształcaniem, przekodowaniem;
- zawody, dla których przedmiotem pracy są liczby, ilościowe odpowiedniki elementów otaczającej rzeczywistości;
- zawody związane z obróbką informacji, systemami znaków umownych, schematycznymi wyobrażeniami obiektów.

Żeby osiągnąć sukces w pracy w tych zawodach, potrzebne są specjalne predyspozycje umysłowe do poruszania się w świecie-wydawać by się mogło – suchych znaczeń; odejście od własności przedmiotowych otaczającego świata i koncentrowanie się na informacjach, które niosą ze sobą te lub inne sygnały.

<CZŁOWIEK-ARTYSTYCZNY WIZERUNEK>

Tutaj głównym przedmiotem pracy jest wizerunek artystyczny, sposoby jego budowania. Zawody charakterystyczne dla tej grupy to: artysta, malarz, muzyk, grafik, rzeźbiarz, literat. Zawody typu <człowiek artystyczny wizerunek> uwzględniają:

- zawody związane z pracą twórczo-artystyczną;
- zawody związane z pracą muzyczną;
- zawody związane z pracą literacką;
- zawody związane z pracą aktorsko-sceniczną.

Przykładowy scenariusz wykorzystany na lekcjach z zakresu doradztwa zawodowego w Publicznym Gimnazjum Nr 1 w Brzegu Dolnym

Scenariusz zajęć orientacji zawodowej „GIMNAZJALISTO – PLANUJ PRZYSZŁOŚĆ JUŻ DZIŚ”

Cele ogólne:

- wstępne przygotowanie uczniów do podjęcia decyzji zawodowej i szkolnej
- zapoznanie uczniów z systemem szkolnictwa ponadgimnazjalnego
- zapoznanie uczniów z czynnikami warunkującymi trafną decyzję zawodową i edukacją
- inspirowanie uczniów do myślenia o przyszłości i planowania swojej kariery zawodowej.

Cele operacyjne zajęć:

W wyniku zajęć uczeń potrafi:

- wymienić typy szkół ponadgimnazjalnych
- scharakteryzować szkoły tzn. podać profile, czas nauki, warunki przyjęć itp.
- stworzyć listę czynników, od których zależy wybór zawodu
- wstępnie nakreślić swoją przyszłość zawodową
- podjąć próbę oceny swoich preferencji zawodowych na podstawie ankiety.

Czas trwania zajęć: 1 lub 2 godziny lekcyjne.

Metody: dyskusja kierowana, tworzenie plakatu (na tablicy kredą lub mazakami na papierze), wypełnianie ankiety.

Materiały:

- kartka papieru i długopis do robienia notatek,
- karta ze schematem szkolnictwa,
- wykaz profili w liceach profilowanych,
- tabela zawierają czynniki wyboru zawodu,
- tablica szkolna i kreda lub karton i mazaki,
- ankieta,
- karta ewaluacyjna.

Przebieg zajęć:**Ćwiczenie 1**

Przystępujemy do dyskusji dotyczącej możliwości kształcenia uczniów po ukończeniu gimnazjum. Zadając odpowiednie pytania powodujemy, że uczniowie wymieniają:

- typy szkół ponadgimnazjalnych (licea ogólnokształcące, licea profilowane, technika, szkoły zawodowe),
- profile w liceach,
- czas trwania nauki,
- przewidywane warunki naboru, itp.

Podsumowanie dyskusji może odbyć się poprzez wypisanie najważniejszych informacji na tablicy lub wykonanie plakatu mazakami na kartonie i pozostawienie go w pracowni do dalszej prezentacji. Prowadzący może także przygotować odpowiednie materiały i rozdać uczniom, aby mogli pokazać rodzicom w domu.

Ćwiczenie 2

Podczas tego ćwiczenia uczniowie określają czynniki warunkujące trafny wybór zawodu i szkoły. Wyjaśniamy, że „trafny wybór” to taki, który pozwoli odnieść sukces na rynku pracy i nie spowoduje rozczarowań.

Prosimy o przygotowanie kartek i długopisów, które posłużą do robienia notatek.

Proponujemy pracę w grupach. Najpierw tworzymy pary z osób siedzących w jednej ławce. Podajemy polecenie:

„Zastanówcie się, od czego zależy wybór zawodu. Co musicie wiedzieć, aby dobrze wybrać zawód? Od jakich czynników zależy decyzja zawodowa?

Wypiszcie czynniki, jakie trzeba brać pod uwagę wybierając zawód”.

Po upływie kilku minut polecamy, aby pary najbliższej pracujące połączyły się w grupy 4 osobowe. Następnie prosimy, aby porównali czynniki wypisane na swoich listach i stworzyli jedną wspólną i uzupełnioną listę.

Grupy wybierają swoich reprezentantów, którzy na forum klasy odczytują czynniki z list.

Jedna, wcześniej wybrana osoba, zapisuje je w odpowiedniej rubryce w tabeli narysowanej na tablicy lub kartonie:

Poznaj siebie	Poznaj zawody	Poznaj ścieżki edukacji

Ćwiczenie 3

Podsumowanie tego ćwiczenia odbywa się poprzez odczytanie uporządkowanej listy czynników. Można porównać z danymi zawartymi w poniższej tabeli.

CZYNNIKI TRAFNEGO WYBORU ZAWODU

POZNAJ SIEBIE	POZNAJ ZAWODY	POZNAJ ŚCIEŻKI EDUKACJI
✓ zainteresowania ✓ uzdolnienia i umiejętności ✓ charakter, usposobienie ✓ osiągnięcia szkolne ✓ stan zdrowia	✓ wymagania psychofizyczne zawodu ✓ zadania i czynności ✓ narzędzia pracy ✓ środowisko pracy ✓ możliwości zatrudnienia	✓ system szkolny ✓ typy szkół i profile ✓ zasady rekrutacji

Rozdajemy ankietę, której wypełnianie zmusza uczniów do zastanowienia się i podjęcia próby oceny własnych preferencji zawodowych, refleksji na temat przyszłości oraz wstępnego zaplanowania swojej drogi do zawodu.

A N K I E T A dla ucznia gimnazjum

Nazwisko i imię .....

Gimnazjum .....

Klasa .....

1. W jakim zawodzie chciałbyś pracować w przyszłości?
.....
2. W jakiej szkole chcesz uczyć się po ukończeniu gimnazjum?
 a) w zasadniczej szkole zawodowej
 b) w liceum profilowanym
 c) w technikum
 d) w liceum ogólnokształcącym
3. Które przedmioty szkolne najbardziej Cię interesują? .....
4. Jakie są Twoje zainteresowania? .....
5. Jakie jest Twoje hobby? .....
6. Czy uczestniczysz zajęciach pozalekcyjnych? TAK NIE Jakich? .....
7. Jakie masz uzdolnienia? .....
8. Jak oceniasz swój zasób wiedzy?
bardzo szeroki * szeroki * przeciętny * mały * bardzo mały *
9. Czy rozmawiałeś z rodzicami na temat Twojego zawodu i dalszego kształcenia?
TAK NIE
Czy rodzice akceptują wybrany przez Ciebie zawód?
TAK NIE
Jaki inny zawód Ci proponują? .....
10. Jakie cechy wybranego zawodu wydają Ci się szczególnie atrakcyjne?

- a) jest zgodny z Twoimi zainteresowaniami
  - b) jest duże zapotrzebowanie na pracowników tego zawodu
  - c) jest dobrze płatny
  - d) jest łatwy do wyuczenia
  - e) stwarza możliwości dalszego rozwoju i nauki
11. Czy stan zdrowia pozwoli Ci na naukę w wybranym zawodzie?
.....
12. Jaki zawód wykonują Twoi rodzice? .....
- Ojciec .....
- Matka .....
13. Czy chciałbyś skorzystać z pomocy pedagoga szkolnego lub psychologa z poradni psychologiczno-pedagogicznej przy podejmowaniu decyzji dotyczącej wyboru zawodu i dalszego kształcenia?
TAK NIE
Dlaczego? .....
- .....

Prosimy uczniów o wnikliwe czytanie pytań i szczerze odpowiedzi, zgodne z ich wiedzą, odczuciami i przypuszczeniami.

Wypełnione ankiety uczniowie mogą zabrać do domu i pokazać rodzicom, stwarzając równocześnie okazję do rozmowy. Prowadzący zajęcia może na ich podstawie dokonać charakterystyki klasy, a następnie omówić na kolejnej godzinie wychowawczej.

Ćwiczenie 4 (dodatkowe)

Ćwiczenie to można wykorzystać w przypadku zakłócenia toku zajęć, zbyt szybkiego zrealizowania programu lub przedłużenia go na dwie godziny lekcyjne.

Dzielimy klasę na kilkusobowe grupy i prosimy, aby pracując wspólnie przygotowali konspekt wypowiedzi na temat: *JAK SOBIE WYOBRAŻAM SIEBIE ZA 10 LAT?*

Po upływie odpowiedniego czasu prosimy przedstawicieli grup o zaprezentowanie przygotowanego materiału. Następnie, wspólnie z uczniami, staramy się podsumować wystąpienia zwracając uwagę na to, jakie dominowały potrzeby osiągnięć życiowych, co w ich mniemaniu jest sukcesem, jakie wartości są ważne i do czego dążą.

Podsumowanie zajęć

Zadaniem uczniów jest ocena zajęć dokonana w bardzo krótkiej wypowiedzi ustnej lub pisemnej. Np. każdy uczeń, po kolei, wypowiada się uzupełniając następujące zdanie:

"DZISIAJ NAUCZYŁEM SIĘ...."

Inną możliwością jest przygotowanie karty ewakuacyjnej, która zawiera rysunek kosza i walizki. Prosimy uczniów, aby po krótkiej refleksji wpisali w kontur walizki, to co najbardziej podobało się na zajęciach, zaś w kontur kosza to, co dla nich było niepotrzebne.

Do opracowania niniejszego scenariusza wykorzystano:

Orientacja szkolna i zawodowa w gimnazjum. Rola nauczyciela – opracowanie pod kierunkiem Jolanty Bednarowskiej – materiały, dostępne w każdym gimnazjum, rozprowadzane przez MEN w 2000 r.

Wnioski

Poradnictwo zawodowe jest częścią warsztatu doradcy szkolnego i nie może istnieć bez szerokiej i dostępnej informacji. Stworzenie bazy, która będzie zawierać informacje edukacyjne i zawodowe jest zadaniem pracochłonnym. Wynika to z tego, że baza ta powinna być stale aktualizowana i rozszerzana w zależności od zmian zachodzących w ścieżkach edukacyjnych i w sferach zawodowych. Rzeczywistość do tej pory uporządkowana, stabilna w której kariera zawodowa była przewidywalna, obecnie wymaga wielu nakładów edukacyjnych, właściwych przewidywań i planowania własnej kariery zawodowej.

Obecny rynek pracy jest „bezwzględny”, stale zmieniają się wymagania pracodawców, powstawanie nowych zawodów, zanikanie zawodów do tej pory istniejących. Każdy człowiek bez względu na swój wiek musi zmienić swoje zapatrywanie na karierę zawodową i wiązać ją z działaniami pozazawodowymi, rodzinnymi, społecznymi.

Ważne jest, aby każdy z nas miał tego świadomość-świadomość kim jest, jak się zmieniamy i na tej podstawie budować swoją przyszłość kim chcemy być i jak czerpać satysfakcję z życia rodzinnego i zawodowego.

LITERATURA:

Orientacja szkolna i zawodowa w gimnazjum. Rola nauczyciela. Opracowanie pod kierunkiem J. Bednarowskiej, Warszawa 2000.

A. Paszkowska-Rogacz, *Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym*, Warszawa 2004. KOWEŻiU.

Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu. Opracowanie pod redakcją G. Sołtyśińskiej i J. Woronieckiej. Warszawa 2003. KOWEŻiU.

Podejmowanie decyzji zawodowych..., pod red. B. Wojtasik, Wrocław 2001. Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego.

S. Grochulski, A. Nocuń, *Jak osiągnąć sukces*, Warszawa 1995. FMA.

Biuletyn-Szok Nr.01, 02, 03.